

Zahteve koroških Slovencev

Članek »Koroškega vestnika« ob 5-letnici podpisa avstrijske državne pogodbe

Tednik »Slovenski vestnik« zahteva ob peti obletnici podpisa državne pogodbe o obnovitvi avstrijske neodvisnosti v zadnji številki, da Avstrija dokončno uresniči vse določbe sedmega člena tega mednarodnega sporazuma, ki zagotavlja popolno enakopravnost in nacionalni obstoj slovenske manjšine na Koroškem.

Clankar ugotavlja, da se je položaj na področju solstva na Južnem Koroškem po letu 1945, ko je začela veljati zakonska uredba o dvojezičnih šolah, celo poslabšal. Koroški Slovenci ne uživajo pred sodišči niti tistih pravic, ki so jih imeli v prvi republiki. Na Koroškem ni nikjer

dvojezičnih napisov in topografskih znamenj, kljub temu, da sedmi člen državne pogodbe to predpisuje. Slovenci nimajo — po pisanju celovškega »Slovenskega vestnika« — sorazmernega zastopstva v javnem življenju, slovenščine pa doslej še niso priznali za enakopravni uradni jezik. Razen tega hujskajo različne nacionalistične organizacije, posamezniki in koroški šovinistični tisk proti Koroškim Slovencev in njihovim pravicam.

»Slovenski vestnik« zahteva naposled, naj Avstrija izplača gmotno škodo, ki so jo pretrpeli Slovenci med nacističnim režimom.

Dantejeva »Commedia« v hrvaščini

Te dni je pri Matici hrvatski izšel tudi tretji del Dantejeve »Divine Commedie« z naslovom »Raj.« Prevoda tega klasičnega dela se je lotil pred približno petnajstimi leti pokojni dr. Mihovil Komba. Prvi del »Pekla«, je izšel leta 1948, drugi, »Vice«, leta 1955, medtem ko bi bil tretji izšel lahko že pred dvema letoma, da se ni zaradi Komba smrti izdaja zavlekla. Dr. Komba je namreč smrt presenetila sredi dela, tako da je prevedel le sedemnajst spevov »Raja«, kasneje pa je njegovo delo nadaljeval pesnik Olinko Delorko, ki je prevedel šestnajst manjkajočih spevov. Tako je sedaj zaključen še en hrvatski prevod tega klasičnega dela. Kritika je Komba prevod ocenila kot doslej najboljši. Delorko je za tretji del oskrbel tudi vse pripombe.

Prvi prevod »Božanske komedije«, in sicer samo Ugolino scena, je izšla v hrvaškem prevodu anonimno leta 1845 v »Zori dalmatinski.« — Pod konec minulega stoletja je zanimanje za Danteja močno naraslo, pa se je potem več prevajalcev lotilo prevajanja tega zahtevnega dela. Nekaj spevov je v izvornem metru, se pravi v rimanih jambških enajstercih prevedel pesnik Ante Tresić-Pavičić (1894, 1897-98), celotni »Pekla« v rimanih desetercih pa Stjepan Buzolić (1897). — Prevod celotnega dela je prvi oskrbel v hrvaščini Frano Uccellini Tice (1910), ki je delu napisal tudi komentar Delo je izšlo pod naslovom »Divina gluma«. Prav tako je celotno »Kommedijo«, toda v prozi, prevedel Iso Kršnjavi (1909-1915). Izšlo je z originalnimi ilustracijami Mirka Račkega in doživelo celo drugo izdajo (1919-1939). Tudi Vladimir Nazor je prevedel vse tri dele »Kommedije«, tiskal je pa med vojsko samo »Pekla«.

Sedanji prevod je ilustriran z dvanajstim detajli risb Sandra Botticellija v izvorni velikosti. Preseneča razgibanost teh skoraj pet sto let starih risb.

LENIVKA

Mož bi rad preoblekel srajco. Rekel je zanj ženi, pa mu je ni dala.

»Žena,« ji pravi, »ne bodi taka! Daj mi srajco, da se preoblečem in me ne požrejo uši.«

»Mož, kako naj ti jo dam,« mu odvrne žena. »Saj je nimanj ne zate ne zase.«

»Zakaj pa je nimaš žena? Če jo imajo

druge, jo imaš tudi ti lahko.«

»Oj mož, o gospodar, kako si čuden! Ali ne vidiš, da nimam časa, da stekem platno, ga obelimi in ti iz njega sešijem srajco? Ne vem, kateri dan naj to opravi. Vsa dan moram kaj drugega delati: v ponedeljek mesiti zmeljek, v torek šivati naborek, v sredo iti na gredo, v četrtek oprati pritek, v petek pripraviti za svetek, v soboto iti po grah, v nedeljo sesti pred hišo na prag. — Tako je, gospodar, vse dni. Zdaj pa mi reci, kateri dan naj tke in ti sešijem srajco, ko pa nikoli nisem brez posla?«

Hočeš - nočeš, mož, srajce še dobil ne boš.

Načrt za 35 nadstropij v glavnem mestu

Goriški slovenski rojak je pripravil načrt za nebotačnik v Adis Abebi

Nedavno so pisali etiopski listi o gradbenem načrtu goriškega rojaka, ing. Staneta Konjedica, ki je že več let prvi arhitekt na dvoru etiopskega cesarja. Po njegovih načrtih bi zgradili v Adis Abebi 35-nadstropni nebotačnik v obliki Salomonove zvezde, ki je emblem etiopskega cesarja.

Razen nenavadne oblike, ki jo delno ponazarja posnetek, ima nebotačnik še drugo posebnost. Ing. Konjedic je projektiral v notranjosti poslopja dve po štiri metre široki cesti, ki vodita iz prtiličja do najvišjega nadstropja. Po teh stezah se bodo lahko stanovalci z avtomobili za-

peljali prav do stanovanjskih vrat. V vsakem nadstropju so garaže. Po eni stezi bodo vozili avtomobili navzgor, po drugi pa iz hiše, tako torej ne bo možnosti za trčenje.

Zamisel, da bi se z avtomobilom vozili v višja nadstropja, sicer ni nova, vendar jo je ing. Konjedic prvi uresničil s tem, da je projektiral stavbo, ki ima razen stopnic in dvigal še avtomobilsko cesto, speljano v krogu mimo posameznih nadstropij prav pod vrh.

Ko so etiopski listi poročali o načrtu našega rojaka, so objavili maketo te zgradbe in še drugo, ki jo je ing. Konjedic projektiral v Kairu in ima obliko piramide. Zamisel slovenskega inženirja iz doline ob Soči je naletela na odmev tudi v svetovnem časopisju.

TAKO BO IZGLEDEL NEBOTIČNIK V ADIS ABEBI, ZA KATEREGA JE IZDELAL NAČRT GORIŠKI ROJAK KONJEDIC.

LJUDSKE PRIPOVEDKE IZ BENEŠKE SLOVENIJE

Od zrna do žene

Nekoč je bil neki mož, ki je šel po poti in našel na tleh drobno koruzno zrno. Pomislil je sam pri sebi, kako bi z njim obogatel. »Če ga vsadim, je z njim delo,« si je dejal, »in še čakati bo treba leta in leta, da bo kdaj nastal velik kup! Ah, treba si bo drugače pomagati, zakaj pa imam bučo na vratu!«

In je šel naprej. Prišel je v neko vas in tam ga je zajela noč. Vstopil je v neko hišo in poprosil za prenočišče zase in za tisto koruzno zrno. Gospodar je odločil, da bo do moža vtaknili v senik, za koruzno zrno pa ni vredno drugega, kot da ga da v kokošar h kokošim.

»Na,« si je dejal, »s tem pa nekaj bo!« In je bil prav zadovoljen z odločitvijo.

Drugo jutro je popotnik vstal, se gospodarju za prenočevanje lepo zahvalil in potem zahteval, naj mu vrnejo še koruzno zrno. Gospodar je sicer še pogledal v kokošar, ali o zrnu ni bilo ne duha ne sluha.

»No, brate, saj ni niti vredno besede! Zrno so snedle naše kokoši. Kaj boš maral zanj?«

Popotnik pa se je razjezil: »Kako? Maram zanj? Moje je! Hočem ga!«

»Če ga ni, ga pa ni!« se je opravičeval gospodar.

»Pa hočem za sirk kokoš, pa hočem za sirk kokoš!« je popotnik delal tak vik in krik, da mu je gospodar že zaradi ljubege miru odstopil kokoš.

Sel je mož s kokošo dalje. Spet ga je v neki vasi zajela noč in spet je poprosil za prenočišče zase in za kokoš. Gospodinja se ga je usmilita in so njega dali v hlev, kokoš pa v bret (svinjak) k svinjam.

Drugo jutro je mož vstal in se zahvalil ter zahteval nazaj tudi svojo kokoš.

Gospodinja je pogledala v bret, in glej, kokoš je bila pohojena.

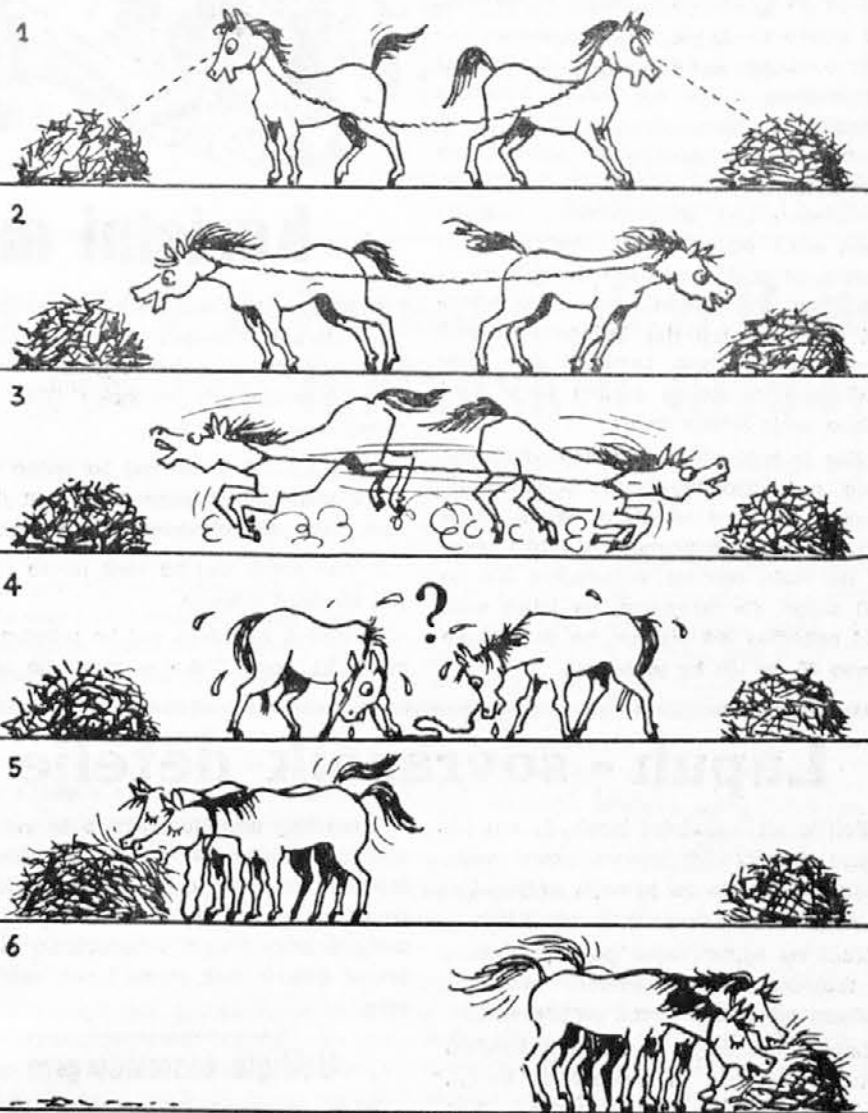
»Jojmene, nesreča se je zgodila! Kokoš je mrtva, saj se zaradi tega ne boste hudovali! Jo boste že pogrešili! Nesreča se vam lahko povsod zgodi!«

Mož pa se je razljutil:

»Kaj, jaz da bi kokoš pogrešil! Nikdar in nikoli! Če je kokoš mrtva, zahtevam zanjo prašiča, zahtevam zanjo prašiča, zahtevam zanjo prašiča!« Pol dneva je godel in se zaradi nezgode znašal nad domačini, da so mu nazadnje, da bi se ga odkrižali in imeli mir, za kokoš odstopili prašiča.

Podal se je s prašičem dalje na pot in poganjel in vlekel cvilečo žival med hribi in dolinami. Proti večeru je dospel do neke planine, kjer so pasli pastirji. Poprosi jih, če bi čez noč sprejeli v svojo kočico njega in njegovo

Združite se, to je vaša dolžnost! Unitevi, è il vostro dovere!

Kooperacija in sodelovanje ne smeta biti nekakšno fizično tekmovanje, pri katerem zmaga tisti, ki ima boljše mišice, kot je to pri vlečenju vrvi, ampak naj bo to tekmovanje zdravih zamisli in moralnega ravnanja, pri katerem morajo zmagati vsi tisti, ki sodelujejo pri tekmovanju. V drugem primeru se bo zgodilo, da mule, kot kaže naša slika, ne bodo mogle priti do kupa sena, ker je vsaka vlekla v nasprotno stran in pri tem izgubljala moči in čas. Ko sta spoznali da tako početje ni pravo, sta složno ena poleg druge prišle do kupa, najprej na eni in potem na drugi strani.

Ravno tako morajo storiti tisti, ki zaradi napačnega pojma svojega položaja ali svojih možnosti, nočejo ekonomskega in socialnega razvoja, ki bi se lažje dosegel, če bi se zavedali svojih dolžnosti in bili bolj širokovidni ter zadušili v sebi ostanke egoizma in kampanilizma in podali roko, komur jo morajo podati.

Slovenci Furlanije! Prepričajte voditelje vaših komunov, da se je potrebno združiti v konzorcije, ker samo ti morejo izkoristiti olajšave in dobiti pomoči, ki jih nudijo zakoni o pomoči gorskim krajem, da se bodo mogli rešiti problemi, ki nas tarejo: vsak zamujen dan je korak nazaj, ki ga bo težko, ali celo nemogoče, pridobiti. To si dobro zapomnite!

La cooperazione e la collaborazione non devono essere una gara di forza fisica nella quale ha la meglio chi ha i muscoli più saldi come nel tiro alla fune, ma una gara di buon senso morale nella quale devono vincere tutti coloro che alla gara partecipano. Soltanto mettendo in pratica questo sano principio non si farà la figura di questi due muli che non riuscivano a mangiare perchè ognuno dei due voleva avere la meglio sull'altro e tirava dalla sua parte perdendo forze e tempo. Il che non è più avvenuto quando si sono trovati d'accordo sulla foraggiata «a due» prima da una parte, poi dall'altra.

Altrettanto devono fare quanti per un falso concetto della loro posizione e delle loro possibilità, non vogliono collaborare e cooperare, ritardando ed impedendo quello sviluppo economico e sociale che sarebbe più facilmente raggiungibile se si rendessero conto esatto dei loro doveri e, togliendosi il paraocchi, soffocando ogni residua particella di egoismo e di campanilismo, dessero la mano a chi la devono dare.

Sloveni del Friuli! Cerchiamo di persuadere gli amministratori dei nostri comuni a unirsi, a inquadarsi nei Consorzi di bonifica montana che possono usufruire delle provvidenze e degli aiuti concessi dalle leggi per la montagna per risolvere i problemi che l'assillano: ogni giorno perduto è un passo indietro che forse sarà difficile, se non impossibile ricuperare. Ricordate!

prase. Pastirji so bili dobri in so ga vzeli pod svoj krov. Njega so vzeli medse, prase pa so porinili h konjem.

Drugo jutro se je mož na vse pretege pričel zahvaljevati pastirjem za njihovo dobroto, nato pa jim je velel, naj mu vrnejo še prase. Pogledali so h konjem, a glej jo smolo in nesrečo, prase so ponoči pomandrali konji. Zalostni so mu pastirji sporočili to novico. Praseta mu ne morejo vrniti.

Mož pa se je strašno razjezil, da hoče svoje živo prase, svoje živo prase ali pa zanj konja!

Sprli so se in kregali celega pol dneva. Ko mož ni odnehal in ni odnehal, so mu za prase dali staro konjsko kljuse.

Mož je s kljusetom odkravljal dalje po poti, daleč, daleč čez hribe in doline in je končno dospel v neko vas, kjer so pravkar nekoga nesli k pogrebu. Mož s kljusetom se ustavi in vpraša, za kom tako jočejo. Povedo mu, da je umrla neka bogata žena.

nudbo radostno sprejeli, češ naj ima neumni dedec potnik. Kaj, ko bi jim zanj ponudil tole kljuse! In zares je ponudil pogrebem za mrliča svojega konja. Ti so nudbo radostno sprejeli, češ naj ima neumni dedec mrtvo babo, mi pa živega konja.

In so šli vsak na svojo stran, pogrebci s konjem, mož pa je iz krste dvignil čedno oblečeno mrtvo ženo, a brez slehernege nakita.

